

Datum
2025-12-17

Vår referens
RL

Finansdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar avseende Förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037

TechSverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation för alla företag inom tech-sektorn. TechSveriges uppdrag är att tillsammans med medlemmarna skapa bästa möjliga förutsättningar för en konkurrenskraftig svensk techbransch som driver innovation och utveckling i hela samhället. TechSverige samlar cirka 1 400 företag – som sammanlagt har närmare 100 000 medarbetare i Sverige. Bland dessa finns allt från startupföretag till multinationella bolag.

Den digitala utvecklingen gör att resenärer i allt högre grad är beroende av stabil och modern uppkoppling. Regeringens digitaliseringsstrategi 2025–2030 understryker att mobil uppkoppling blir allt viktigare och att målet om 5G-täckning i alla befolkade områden är centralt men inte tillräckligt. Strategin framhåller att uppkoppling även behövs längs vägar och järnvägar för att möta resenärers behov och stödja ett fungerande transportsystem.

Strategin är också tydlig med att utbyggnaden av digital infrastruktur fortsatt ska vara marknadsdriven och kompletteras med offentliga insatser där kommersiella förutsättningar saknas. Där det är samhällsekonomiskt effektivt ska det offentliga därför stödja utbyggnaden. Denna princip är särskilt relevant i de delar av transportinfrastrukturen där privata aktörer inte har rådighet över den fysiska miljön och där staten behöver skapa de förutsättningar som krävs för att digital infrastruktur ska kunna etableras på ett effektivt sätt.

Mot denna bakgrund svarar TechSverige på remissen Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037, dnr LI2025/01587. Svaret är avgränsat till frågor som rör digital infrastruktur och särskilt de förutsättningar Trafikverket skapar för att marknadens aktörer ska kunna investera i robust och heltäckande uppkoppling i tunnlar och bergskärningar samt andra miljöer där operatörerna saknar rådighet över den fysiska infrastrukturen. Nedan följer TechSveriges synpunkter och rekommendationer.

Förutsättningar för utbyggnad av digital infrastruktur i tunnlar och skärningar

TechSverige vill betona den avgörande betydelsen av stabil och tillgänglig digital uppkoppling för resenärer och företag i ett modernt transportsystem.

TechSverige konstaterar dock att digital infrastruktur saknas i Trafikverkets planförslag. Digital uppkoppling är en grundläggande del av transportsystemets funktion och en förutsättning för att uppfylla såväl regeringens digitaliseringsstrategi 2025–2030 som Trafikverkets princip om största möjliga samhällsnytta. Avsaknaden av digital

infrastruktur i planeringen innebär att viktiga samhällsnyttor riskerar att inte realiseras och att statens rådighet i miljöer som tunnlar och skärningar inte tas tillvara.

Utbyggnaden av digital infrastruktur är nära sammanlänkad med väg- och järnvägsinfrastrukturen, särskilt i de delar där Trafikverket har full rådighet över den fysiska miljön. Tunnlar och bergskärningar är tydliga exempel på områden där staten måste skapa de förutsättningar som gör det möjligt för marknadens aktörer att effektivt investera i modern och robust uppkoppling. När digital infrastruktur inte planeras och förbereds i samband med att annan infrastruktur byggs eller uppgraderas uppstår hinder som i praktiken försvårar eller fördröjer utbyggnaden.

Nuvarande planering och processer uppfyller inte samhällets behov av robust mobiltäckning i tunnlar och skärningar. Regeringen har i Trafikverkets regleringsbrev gett myndigheten i uppdrag att förbättra förutsättningarna för mobiltäckning i dessa miljöer, vilket är positivt. Under uppdraget och dialoger med Trafikverket har det dock blivit tydligt att för att uppdraget ska kunna genomföras krävs en finansiering som matchar ansvarsfördelningen. Uppdraget avser vidare endast tunnlar och skärningar i anslutning till järnvägar, men de utmaningar som beskrivs i de efterföljande styckena är i allt väsentligt desamma i vägtunnlar och behöver hanteras på motsvarande sätt.

Mobiloperatörerna har under lång tid gjort betydande investeringar för att stärka täckningen längs järnvägarna och har gjort – och kommer fortsätta att göra – stora framsteg i att förbättra uppkopplingen ovan jord. Dessa insatser drivs både av PTS täckningskrav och av operatörernas kommersiella ambitioner. Tunnlar och skärningar är dock specialfall där operatörerna helt saknar rådighet över den fysiska miljön, vilket gör dem beroende av att Trafikverket först tillhandahåller den nödvändiga grundinfrastrukturen. Av denna anledning omfattas tunnlar inte heller av PTS täckningskrav – myndigheten kan inte ställa krav på operatörerna att leverera täckning i miljöer där de inte har kontroll över infrastrukturen.

I dagsläget saknar Trafikverket budget för att dra fram el och fiber i tunnlar och skärningar. Detta innebär att dessa nödvändiga delar av infrastrukturen endast förbereds om operatörer först beslutar att ansluta sig, vilket skapar en omvänd och ineffektiv ordning som hämmar utbyggnaden. Det råder dessutom juridisk osäkerhet kring Trafikverkets möjlighet att tillhandahålla el i anslutning till dessa miljöer, något som ytterligare fördröjer och försvårar projekten.

Den samlade konsekvensen är att mobiloperatörerna inte får någon tydlig eller förutsägbar kostnadsbild när de erbjuder inplacering, samtidigt som lönsamheten varierar kraftigt mellan olika tunnlar och skärningar. Kombinationen av att Trafikverket saknar finansiering, att operatörerna inte vet vad projekten kommer att kosta och att de kommersiella förutsättningarna skiljer sig åt gör att många projekt inte går att besluta om – och därför står utvecklingen av mobiltäckning i tunnlar och skärningar i stor utsträckning stilla.

För att uppfylla såväl regeringens digitaliseringsmål som Trafikverkets princip om största möjliga samhällsnytta bör digital infrastruktur därför utgöra en tydlig och integrerad del av den nationella transportplanen.

Rekommendationer

För att säkerställa att uppkopplingen i tunnlar och skärningar utvecklas i takt med resenärernas behov och Sveriges digitaliseringsambitioner rekommenderar TechSverige att regeringen i det fortsatta arbetet med den nationella planen för transportinfrastruktur 2026–2037:

1. Tydliggör ansvarsfördelningen mellan Trafikverket och mobiloperatörerna, där
 - Trafikverket ansvarar för fysisk grundinfrastruktur i tunnlar och skärningar: el, fiber, infästningspunkter, utrymmen och övriga byggnadstekniska förberedelser,
 - Mobiloperatörerna ansvarar för aktiv radioutrustning, nätanslutning, drift samt fortsatta investeringar i nätens kapacitet och kvalitet.
2. Regering lämnar förslag till en särskild budgetpost för Trafikverkets del av tunnelinfrastrukturen, eftersom finansieringen bör följa av ansvarsfördelningen. Utan tydliga resurser och kostnadsförutsägbarhet riskerar utbyggnaden av tunneltäckning i stor utsträckning att utebli. När Trafikverket tar ansvar för den grundläggande infrastrukturen skapas dessutom stabilare och mer förutsägbara ekonomiska förutsättningar för operatörerna, vilket innebär att fler tunnlar blir kommersiellt lönsamma att ansluta.
3. Ger Trafikverket i uppdrag att harmonisera och standardisera processer och tekniska krav för tunnelprojekt, eftersom dagens stora variationer i hantering, kravställning och projektprocesser skapar osäkerhet och leder till att projekt inte genomförs.
4. Säkerställer att Trafikverkets regeringsuppdrag om mobiltäckning i tunnlar och bergskärningar följs upp med resurser, tydliga ramar och en samordnad tidplan, så att utvecklingen blir likvärdig och effektiv i hela landet.

Avslutning

Digital uppkoppling är en grundläggande förutsättning för att människor och företag ska kunna leva, arbeta och resa i hela Sverige. En modern och stabil uppkoppling stärker företagets konkurrenskraft, möjliggör effektiva och tillförlitliga transporter och ökar tryggheten för resenärer. Den är även central för Sveriges fortsatta digitala omställning och för att hela landet ska kunna dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Genom att säkerställa goda förutsättningar för uppkoppling i de delar av transportinfrastrukturen där staten har rådighet – såsom tunnlar och bergskärningar – kan Trafikverket bidra till ett mer robust och tillgängligt transportsystem som bättre möter behoven hos både resenärer, näringsliv och samhälle i stort.

För TechSverige

Christina Ramm-Ericson
näringspolitisk chef

Robert Liljeström
näringspolitisk expert